

– вимоги норм чинного законодавства щодо обох форм контролю за фінансово-господарською діяльністю економічного суб'єкта мають обов'язковий характер і повинні підлягати неухильному дотриманню;

– внутрішньому аудиту властива оперативність, гнучкість, здатність виправлення помилок і удосконалення фінансово-господарської діяльності підприємства. Завдяки цим властивостям внутрішній аудит має значний потенціал для подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження стандартів внутрішнього аудиту" від 20 жовтня 2011 р. № 1219/19957). URL: <http://www.minfin.kiev.ua>.

2. Нападовська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці: [Монографія] – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. 224 с.

3. Пантелеєв В.П. Внутрішній аудит : [Навч. посіб.] В.П. Пантелеєв М.Д. Корінько / за ред. д.е.н., проф. В.О. Шевчука. К.: Державна академія статистики України. 2006. 247 с.

4. Чабанюк О.А. Організація системи внутрішнього контролю запасів на підприємстві [Електронний ресурс] О.А. Чабанюк. Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". Збірник наукових праць Луцький державний технічний університет. 2011. Вип. 8(29). Ч. 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en.

УДК 657.6

Самборська Тетяна Петрівна
аудитор, САР,
директор ТОВ «Агентство аудиту»,
м. Київ, Україна

ВИБІРКОВІ МЕТОДИ В АУДИТІ

Після прийняття нового Закону України від 21 грудня 2017 року за №2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та проведення структурних змін в складі Аудиторської палати Комітетом з контролю якості аудиторських послуг були оприлюднені типові недоліки суб'єктів аудиторської діяльності при наданні ними послуг з аудиту фінансової звітності. Серед цих недоліків було вказано про підходи до вибіркового методу і застосування професійного судження при їх виборі. Зокрема зазначено, що переважна більшість перевірених суб'єктів аудиторської діяльності, у яких є зауваження по невиконанню вимог МСА 530, використовують нестатистичну вибірку, яка не задокументована відповідно до вимог МСА 530 щодо кожної суттєвої статті, визначеної при плануванні. Окрім цього, навіть якщо в робочих документах зазначено, що використано статистичний метод, доказів застосування такої вибірки відповідно до МСА 530 в повному обсязі до перевірки не надавалось [1, 2].

Зокрема, було ідентифіковано, що аудитори не зазначають у робочих документах:

- процедури та характеристики генеральної сукупності, з якої буде здійснюватися вибірка;
- обсяг вибірки, який визначено САД через використання статистичної формули або професійного судження;
- метод вибірки та елемент вибірки;
- докази того, що вибірка є репрезентативною.

Також зазначено, що у переважній більшості робочих документів деяких аудиторів відсутні докази того, яким чином результати вибірки вплинули на всю генеральну сукупність, оскільки відсутні у висновках робочих документів згадки про це.

Аудиторами за результатами тестів не задокументовано сам аналіз, чи є прогнозоване викривлення разом з аномальним викривленням, якщо таке наявне, кращою попередньою оцінкою викривлення в генеральній сукупності. Адже, якщо прогнозоване викривлення перевищує очікуване аудитором викривлення, що використовувалося при визначенні обсягу вибірки, аудитор може дійти висновку про існування неприйнятної ризику вибірки, оскільки дійсне викривлення в генеральній сукупності може перевищити допустиме. Окрім цього, у робочих документах аудиторів не систематизовано врахування результатів інших аудиторських процедур, які б допомогли аудитору оцінити ризик перевищення допустимого викривлення над дійсним викривленням у генеральній сукупності задля того, щоб цей ризик можна було зменшити через отримання додаткових аудиторських доказів.

Як правило, за наданими до перевірки документами, можна було дійти до висновку, що аудиторська вибірка не надає достатніх підстав для висновків щодо генеральної сукупності, яка тестувалася, а це означає що за такими результатами аудитор, як мінімум, мав би модифікувати характер, час та обсяг подальших аудиторських процедур для як –найкращого отримання потрібної впевненості.

Що ж, звернемося до МСА 530 «Аудиторська вибірка», який обов'язковий до застосування в разі прийняття аудитором рішення про використання аудиторської вибірки під час виконання аудиторських процедур. Вибіркова перевірка – це методичний прийом організації аудиту, який дозволяє з найменшими витратами отримати результати щодо системи внутрішнього контролю і зробити висновок про достовірність, доцільність та законність операцій, відображених у обліку та звітності. При цьому ризик не виявлення помилки збільшується, вибірка повинна бути репрезентативною, а у разі виявлення серйозних порушень або помилки – проводиться суцільна перевірка.

Ціллю аудитора при використанні аудиторської вибірки є отримання ним підстав для обґрунтованих висновків щодо генеральної сукупності, з якої здійснювалася вибірка, щоб зробити висновок про генеральну сукупність та зменшити витрати під час надання аудиторських послуг. Серед застережень щодо вибірки є:

- вибірка може забезпечити дієву і виправдану методологію, але важливо зіставити тип необхідної вибірки з типом необхідного аналізу.

- аудитор повинен також впевнитись у якості інформації, з якої робиться вибірка. При низькій якості інформації, аудиторська вибірка не може бути виправданою (достатні та прийнятні аудиторські докази).

Згідно МСА 530 «Аудиторська вибірка» вимагає, що розробляючи аудиторські процедури, аудитор повинен визначити відповідні способи відбору статей для перевірки з метою збору аудиторських доказів для досягнення цілей аудиторських тестувань.

Аудиторська вибірка – застосування аудиторських процедур до менш ніж 100% елементів в межах сукупності, яка стосується аудиту, таким чином, щоб усі одиниці вибірки мали шанс бути відібраними для того, щоб забезпечити аудитора обґрунтованою основою, завдяки якій будуть зроблені висновки про всю сукупність. Статистична вибірка – підхід до вибірки, який має наступні характеристики: а) випадковий відбір елементів вибірки, та б) використання теорії ймовірності для оцінюванні результатів вибірки, включаючи оцінюванні ризику вибірки. Підхід до вибіркового методу, який не має характеристик (а) та (б), вважається нестатистичною вибіркою. Нестатистичний підхід до формування аудиторської вибірки застосовується, як правило, у випадках, коли число елементів сукупності, що перевіряється, є невеликим, коли величина, що перевіряється, є несуттєвою або коли невелика частина суттєвих елементів займає найбільшу питому вагу в сукупності, що перевіряється [4].

Ефективність аудиторської перевірки можна підвищити, якщо аудитор проводитиме стратифікацію генеральної сукупності шляхом поділу її на дискретні субсукупності за певними ознаками. Стратифікація – процес розподілу сукупності на підсукупності, кожна з яких є групою одиниць вибірки, що мають подібні характеристики (часто грошова цінність).

Визначення розміру вибірки. Існує багато різноманітних методів для вирахування фактичної величини вибірки залежно від методу вибірки, який використовується. Розглянемо два найпоширеніших методи: атрибутивна вибірка та монетарна вибірка.

Якісне (атрибутивне) вибіркове дослідження – це статистичний метод, при якому передбачається, що кожна помилка або відхилення від певних норм чи процедур трактується однаково, незважаючи на те, що абсолютні розміри помилок можуть значно відрізнятись один від одного. Обсяг вибірки можна розрахувати, використовуючи коефіцієнт надійності, який є сумою максимального ризику ймовірності не виявлення помилки, яка дорівнює чи більша за точність перевірки. Це табличне значення, що відповідає прийнятому аудитором рівню впевненості у відсутності помилки. Існують спеціальні таблиці для визначення коефіцієнта надійності, де змінними є рівень довіри та кількість очікуваних помилок у вибірці.

Монетарна вибірка – при якій висновки роблять на основі абсолютного розміру помилок, а не на основі частоти їх виникнення. Для цього кожна гривня генеральної сукупності приймається за відокремлену одиницю вибіркового дослідження, з урахуванням рівня суттєвості.

Аудиторський ризик, як правило, пов'язаний з ймовірністю того, що в перевірній фінансовій звітності залишилися невиявленими помилки або

викривлення, які можуть вплинути на прийняття рішень користувачами. Тому сьогодні найпоширенішим визначенням суті сучасного аудиту можна вважати таке: "Аудит – це процес, за допомогою якого користувачі знижують рівень інформаційного ризику фінансової звітності до прийняттого". Актуальним є якісний підхід у власному професійному судженні в процесі організації вибіркової перевірки, обґрунтованому виборі методів, стратифікації генеральної сукупності, репрезентативності отриманих результатів.

Список використаних джерел

1. Петрик О.А. Застосування вибіркової перевірки в процесі аудиту // Вісник податкової служби України. №8. лютий 2003 р. URL: [рокуhttps://www.ts.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=134470&base](https://www.ts.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=134470&base).
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016–2017 рр. частина 1. Пер. з англ. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2017, 978 с.
3. Томчук О. В., Фабіянська В.Ю. Застосування професійного судження аудитора в контексті розвитку міжнародних стандартів аудиту // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 1. С. 68–81.
4. Каменська Т. О. Використання статистичних методів для цілей аудиту // Статистика України. 2017. № 1.-С. 36–39.

УДК 657.6

Самборський Олександр Володимирович,
к.е.н., доцент, професор кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

СУТТЄВІСТЬ В АУДИТІ ТА ОБЛІКУ

Під час аудиту суттєвість – це абсолютна величина викривлення в фінансовій звітності, яка може вплинути на прийняття економічних рішень користувачами фінансової звітності і розглядається як поріг, що має значний вплив на оцінку статей фінансової звітності. Це пов'язано з тим, що аудиторі, як правило, не проводять аудиторські тести всіх операцій та залишків на рахунках клієнта, а застосовують аудиторську вибірку.

Визначення суттєвості у фінансовій звітності ґрунтується на низці чинників, серед яких є: специфіка діяльності підприємства, правова й економічна ситуація, якість облікової політики та внутрішнього контролю. Суттєвість може також бути визначена як для фінансової звітності в цілому, так і для окремих рахунків чи видів господарських операцій. Однією з цілей аудиту фінансової звітності, проведеного незалежними аудиторі, є перевірка, чи містять фінансові звіти суттєві викривлення. Аналогічним чином, аудиторі дають позитивний висновок щодо фінансової звітності лише у тому випадку, якщо вона не містить таких